

autorka neomezila pouze na suchý výčet, ale jednotlivé přístupy mezi sebou porovnává a poukazuje na podobnosti či odlišnosti, čímž čtenáři výrazně pomáhá se v nich zorientovat. V další části autorka popisuje analytický rámec publikace, tedy co všechno, proč a jak bude u sledovaných projevů zkoumat – jak bude analyzovat koherenci na jednotlivých úrovních, analyzovat obsah textu a jeho strukturu. Následující krátká kapitola je věnována stylu úvodních projevů, jejich výstavbě a možnosti analýzy. Kapitola je možné vnímat jako pojítka či přechod mezi teoreticky pojatou první polovinou publikace a samotnou analýzou projevů v druhé části textu. Analýza projevů je transparentní a struktura logická, čtenář se díky detailnímu přiblížení problematiky v předchozích částech v textu snadno orientuje. Stručný závěr pak rekapituluje základní zjištění analýzy.

Kniha *Coherence in Political Speeches* je určena odborné veřejnosti, avšak detailním vzhledem a vysvětlením základních pojmů a postupů je srozumitelná a může být přínosná i pro laickou veřejnost zajímající se o danou problematiku. Nutno však dodat, že pro porozumění textu je potřeba pokročilá znalost anglického jazyka. Zajímavá by jistě byla i podobná analýza projevů českých politiků.

M. Gregor

* Dontcheva-Navratilova, Olga: *Coherence in Political Speeches*. Brno: Masarykova univerzita, 2011, 201 s.

Nástroje pro monitoring a evaluaci kvality výuky a kurikula*

Autoři se ve své knize zabývají problematikou kurikula a výuky ve vztahu k základní a střední škole a prezentují některé nástroje pro jejich monitoring a evaluaci.

Svoji publikaci přehledně strukturují do třech větších problémových okruhů, v nichž se zabývají teoretickými a metodologickými východiskami kvality kurikula a výuky a dále vytvářením nástrojů jednak pro monitoring a evaluaci kvality kurikula, jednak pro měření kvality výuky.

V první části knihy autoři vymezují hlavní pojmy, o něž se v dalších částech své publikace opírají, jako jsou zejména kvalita kurikula a kvalita výuky.

Problematiku výzkumu kvality výuky dále rozpracovávají v několika směrech, resp. ve speciálních didaktikách s orientací na výuku cizích jazyků, matematiky a přírodních věd, společensko-vědních předmětů a také tělesnou výchovu. Dále se zde autoři zabývají nástroji pro monitoring a evaluaci kvality kurikula, dalším bližším upřesňováním relevantních pojmů a popisem modelu kompetencí.

Vzhledem k tomu, že kniha je sestavena na základě spolupodílu řady autorů, lze právě tuto část hodnotit kladně z hlediska zdařilého propojení a syntézy předkládané problematiky.

Navazuje druhá část, v níž jsou prezentovány nástroje pro monitoring a evaluaci kurikula.

O kvalitě navržených evaluačních nástrojů, které autoři zpracovali do přehledných tabulek, nesporně svědčí i skutečnost, že tyto nástroje byly nejen ověřeny, ale také modifikovány na základě výsledků provedeného ověřování. Jako evaluační nástroje tedy autoři nabízejí

- kategoriální systém pro posuzování typu a vybraných kvalit nonverbálních prvků v učebnicích socioekonomického zeměpisu,
- diagnostický nástroj pro hodnocení vizuálních prostředků vztahujících se k reáliím německy mluvících zemí,
- kategoriální nástroj k evaluaci tématu Evropa v učebnicích dějepisu pro 9. ročník,

- kategoriální systém pro hodnocení cílů a obsahů vyučovacích předmětů dějepisu.

Na této druhé, nejobsažnější části publikace, je možno kladně hodnotit skutečnost, že jednotlivé subkapitoly mají velmi přehledné členění, přičemž na jejich začátku vždy nacházíme vyjmenování dílčí problematiky a shrnutí dosavadního stavu poznání dané problematiky i na podkladě prací zahraničních autorů. Nejsou opomenuty ani výsledky výzkumu provedené spoluautory této publikace. Celá struktura subkapitol je vždy uzavřena popisem tvorby a ověření systému kategorií či diagnostického nástroje, v jehož vytvoření lze spatřovat jádro prezentované problematiky. Sympatické je zároveň doporučení autorů v tom smyslu, že předložený kategoriální systém je třeba dále ověřovat a navržené kategorie tak případně měnit a dotvářet.

V poslední části knihy poskytují autoři výzkumné nástroje pro monitorování a evaluaci výuky a blíže se přitom zaměřují na kvalitu výuky angličtiny a fyziky na základní škole, popřípadě na gymnáziu. Jako ústřední se zde vyskytují pojmy příležitosti k učení a řečové dovednosti. Podobně jako v předchozí části publikace zde nacházíme podrobné a precizní vytváření, přizpůsobování a popis ověření vzniklých diagnostických nástrojů, které jsou rovněž přehledně prezentovány. Pro potřebu monitorování a evaluace kvality výuky angličtiny autoři publikovali tyto výstupy:

- diagnostický nástroj pro zkoumání řečových dovedností ve výuce angličtiny na 2. stupni ZŠ,
- kategoriální systém pro analýzu výuky reálií a interkulturní komunikativní kompetence v jazykovém vzdělávání,
- nástroj pro výzkum genderových stereotypů ve výuce angličtiny,
- inventář strategií učení cizímu jazyku podle dotazníku Cohen – Weaver adaptovaného na české podmínky.

Pokud jde o fyziku, nacházíme zde kategoriální systém k analýze výskytu experimentů v hodinách fyziky.

Za nesporně zajímavý a hodnotný aspekt této části publikace je možno mj. označit vytvořený model interkulturní komunikativní kompetence v jazykovém vzdělávání.

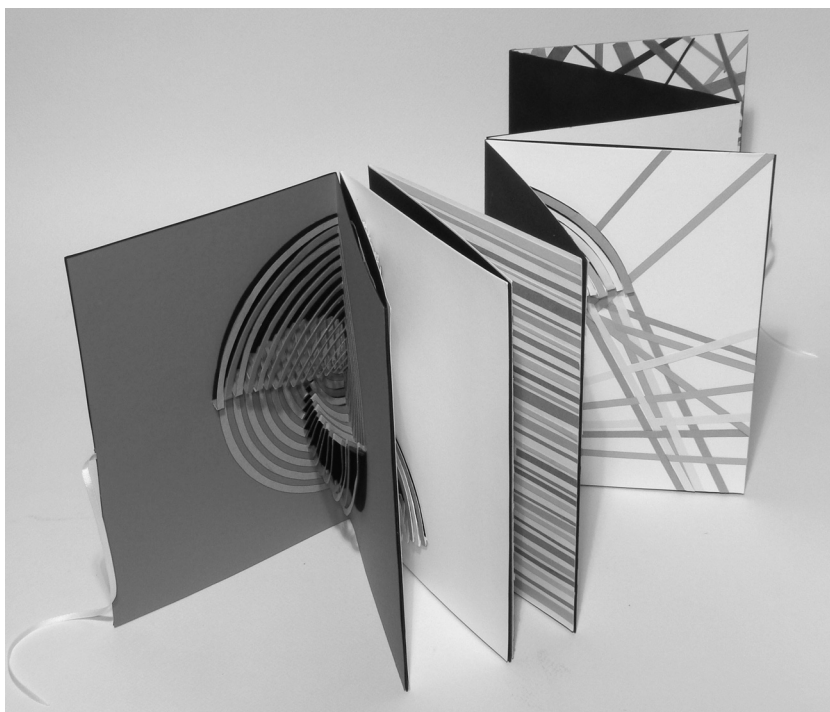
V recenzované práci můžeme spatřovat zajímavý a přínosný výstup výzkumného pracoviště jedné z českých pedagogických fakult i úspěšný vliv působení České asociace pedagogického výzkumu, dále prospěšné čerpání ze zahraničních výsledků pedagogického výzkumu a v neposlední řadě také ukázky zdařilé realizace vlastních pedagogických výzkumů vzhledem k aktuálním potřebám. Z hlediska vysokoškolských učitelů je třeba rovněž podotknout, že není zanedbatelná ani ukázka dalšího využití výsledků disertačních prací. Na druhé straně je však nutno zmínit i otázku komunikace výzkumné sféry s konkrétními školami: Jak probíhá a jaké může být přijetí výzkumných závěrů učiteli základních a středních škol? To vše zároveň naznačuje potřebu dalšího rozšiřování okruhu a počtu výzkumných institutů na vysokých školách pedagogického zaměření a zapojování stále širšího okruhu výzkumníků do koordinovaného pedagogického výzkumu.

Využít knihu mohou nepochybně nejen studenti postgraduálního, ale také pregraduálního pedagogického studia. V prvním případě například může jít o význam metodický, kdy se studenti mohou seznamovat s ukázkami možností tvorby výzkumných, diagnostických a evaluačních nástrojů, či kategoriálních systémů, s možnostmi jejich ověřování a potřebné modifikace a to jim může přinést řadu dalších inspirací. Ve druhém případě by mohlo jít spíše o pomůcku pro přípravu na moderní evaluační postupy, ale i na velmi kvalitní závěrečné práce výzkumného charakteru. Knihu mohou uvítat také tvořiví a moderní

učitelé základní i střední školy. Je to také zcela jistě jeden ze zdařilých kroků, které by mohly napomoci, mimo jiné, k úplnému pokrytí celého spektra vzdělávacích předmětů moderními a kvalitními didaktikami.

K. Ouroda a J. Kollárová

* Tomáš Janík, Petr Knecht, Petr Najvar a kol. Brno: Nakladatelství Paido, 2010.

Susanne Schäfer, Linien (FAU Erlangen-Nürnberg)